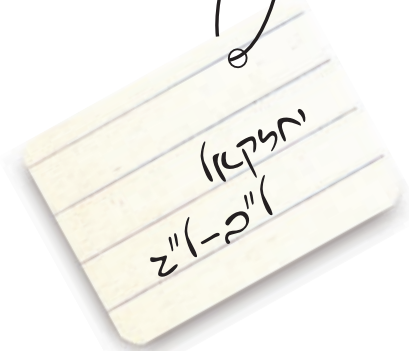


# מתן על הפרק

## התכנית השש-שנתית המקוונת ללימוד שבועי של נביאים וכתובים



### פרק ל"ב

שתי הנבואות בפרק ל"ב חותמות את סדרת הנבואות על מצרים ואת חטיבת הנבואות על הגויים כולה. הראשונה (א-טז) חוזרת לדימויו של פרעה כ'תנים'. השניה (יז-לב) מתארת את ירידתו של פרעה ואנשיו לשאול, ושכיבתו עם ה'ערלים' - עם האימפריות שקדמו לו.

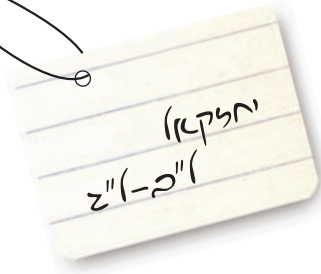
1 שתי נבואות מנבא יחזקאל על פרעה ובהן הוא מדמה אותו ל'תנים' - האחת נאמרה לעיל בפרק כ"ט, א-טו, והאחרת מופיעה בחלקו הראשון של פרקנו. השוו בין הנבואות ובדקו מה מתחדש בנבואה בפרק ל"ב. התייחסו בעיקר לתיאור התנים והמאפיין העיקרי שלו בכל נבואה, לעונש הבא עליו - מי מביא את העונש ומדוע, ולאופי העונש.

2 בתיאור עונשו של פרעה קיים דמיון לשתיים ממכות מצרים - מדוע נבחרו דווקא מכות אלה? שימו לב גם למקומם בסדרת המכות בספר שמות. חשבו מה מבטא דמיון זה בין שתי הפורענויות?

### פרק ל"ג

בפרק ל"ג נפתחת החטיבה השלישית בספר - חטיבת הנבואות שלאחר החורבן, הכוללת בעיקר דברי נחמה ותקווה לעתיד. מעתה תפקידו של הנביא לחנך ולהכין את הגולים לקראת הגאולה. הפרק מהווה מעין מעבר בין שתי התקופות. חלקו הראשון (א-כב) מזכיר שתי נבואות שנאמרו בעבר - נבואת הצופה (א-ט) ותורת הגמול (י-כ). הוא מסתיים בביאת הפליט מירושלים המבשר על חורבן העיר (כא-כב) ובכך מסיים את תקופת האלם הארוכה של יחזקאל, בהתאם לדברי ה' בפרק כ"ד, כו-כו. בליבו של חלק זה מופיעה אמירה הרווחת בעם, המשקפת יאוש גדול "כי-פִּשְׁעֵינוּ וְחַטָּאתֵינוּ עָלֵינוּ וְבָם אֲנַחְנוּ נִמְקֵים וְאֵיךְ נִחְיָה" (ל"ג, ג). יחזקאל מבקש לעורר תקווה





בלב העם ונלחם נגד אמירה זו. בחלקו השני של הפרק (כג-לג) מתמודד הנביא עם אמירה אחרת שרווחה בקרב הפליטים שנותרו ביהודה לאחר החורבן - 'יושבי החרבות', שראו בעצמם את יורשי הארץ - והוא מוכיח אותם בחריפות.

3 השוו את משל הצופה כאן למשל הצופה בפרק ג' ועמדו על השינויים ביניהם. התייחסו לנקודות הבאות: איזה חלק נוסף כאן ולא מופיע בפרק ג'? אל מי מופנה המשל בכל מקום? תנו דעתכם לתפקיד העם כאן (פסוק ב), שלא נזכר בפרק ג'. השוו גם את ג', יט, לל"ג, ט - אילו מיילים נוספו בפרק ל"ג? נסו לבאר שינויים אלה לאור מטרתן החדשה של נבואות יחזקאל לאחר החורבן.

4 לנבואת הצופה מצורפת כאן נבואה על תורת הגמול, המקבילה לנבואה בפרק י"ח. מדוע נסמכו שני העניינים זה לזה בפרק, מהו המכנה המשותף להם וכיצד שניהם מהווים תגובה לטענת העם בפסוק י'?

5 בחלק השני מתמודד הנביא עם טענה שרווחה בקרב הפליטים: 'אָחַד הָיָה אַבְרָהָם וַיֵּינַשׂ אֶת הָאָרֶץ, וַאֲנַחְנוּ רַבִּים - לָנוּ נִתְּנָה הָאָרֶץ לְמוֹרָשָׁה'.

א) אמירה דומה הופיעה לעיל י"א, טו בפי העם היושב בירושלים לאחר גלות יהויכין. בשתי האמירות מנסה העם לבסס את ירושת הארץ - במה נבדלות שתי האמירות, וכיצד הדבר תלוי בהקשרה ההיסטורי של כל אמירה?

ב) לאזכורו של אברהם כאב ה'אחד' יש מקבילה בישעיהו נ"א, א-ג, הפונה אל גולי בבל המיואשים. בשני המקומות גם קיימת השוואה בין אברהם לבין זרעו בעניין ירושת הארץ - עיינו בנבואת ישעיהו וחשבו מהו ההבדל היסודי בין שתי הנבואות? שימו לב כיצד פותחת הנבואה שם (תחילת פסוק א), ומה משמעות הזיקה של אברהם לזרעו (ראו גם בראשית י"ח, יט), ולעומת זאת על מה מתבססת זכות הירושה לפי דברי העם כאן?

6 בטענתו של יחזקאל כלפי יושבי החרבות הוא מאשים אותם בסדרת חטאים, השוללים את זכותם לירושת הארץ.

א) מה המשותף לחטאים אלה? היעזרו בדברי התוספתא (סוטה ו', ט) 'והרי דברים קל וחומר, ומה שבע מצוות שנצטוו עליהן בני נח לא עשיתן לפני ואתם אומרים נירש את הארץ?'

ב) איסור אכילה על הדם שמופיע בדברי יחזקאל נזכר לראשונה בדברי ה' לנח בברית לאחר המבול (בראשית ט', ד-ה) עיינו בפסוקים אלה ועמדו על משמעות הזיקה בין האיסור לבין ההבטחה על דרישת דם האדם מידי החיות הטורפות. כיצד מתהפכת הברית בנבואתנו (פסוק כז)?

הרחבות ומענה לשאלות: מתן על הפרק "perek.matan@gmail.com" f

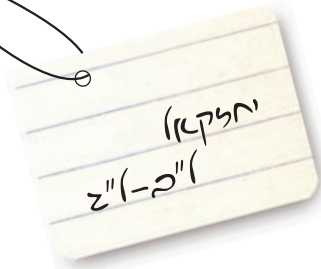


מכון תורני לנשים ע"ש שרה בת יצחק יעקב רעננר  
The Sadie Renner Women's Institute for Torah Studies

התכנית השש-שנתית המקוונת ללימוד שבועי של נביאים וכתובים

© כל הזכויות שמורות. מתן על הפרק. מתן ירושלים • טל': 02-5944555

המרכז ללימודי תנ"ך



## הרחבה

יחזקאל מכיר את הנוף וכלכלת עמקי הנהרות. בקיאות זו עולה במיוחד בשבע נבואותיו על מצרים. בפרקים כ"ט ול"ב שבהן אלגוריות על התנין - סמל למלכות מצרים - הניצוד, ועל שממת בית גידולו, היאור. בפרק כ"ט מתואר ציד התנין שפגרו מושלך למדבר למאכל לחיית השדה ולעוף השמים. היאור מתייבש ומצרים הופכת לחרבות חורב שממה. חריפה יותר תמונת חורבנה של מצרים העולה מפרק ל"ב, אף שאינה כוללת את התייבשות הנהר. הנביא מתאר כאן את היאור שהוא מרכז הסואן של הכלכלה המצרית. זה הנהר שמימיו דלוחים ומרופשים ברגל בהמה וחיה וביד איכרים הדולים ממנו מים. כאן מקום חיותו של התנין, המסמל את פרעה ושלטונו. התנין שולט בנהר שלטון מוחלט: 'ותדלח מים ברגליך ותרפוס נהרותם'. כעת משנצוד התנין ונשבר שלטונו משתררת ביאור דממת מוות - עתה זכים וצלולים מי הנילוס שהטין שלו שקע. יחזקאל היושב בבבל שכלכלתה מעורה בנהרותיה מתאר את דינמיות החיים בנילוס הדלוח והמרופש ולעומתו דממת המוות שבנהר הצלול. אכן בתמונה זו של 'מי מנוחות' יש כדי להדגים את החורבן יותר מאשר בתיאור התייבשות הנהר...

(י' פליקס, טבע ונוף ברקעו של ספר יחזקאל)

### "וַיְבִינּוּ בַּמֶּקָּרָא" < לקט ביאורי מילים ליחזקאל פרקים ל"ב-ל"ג

**פרק ל"ב** (ב) **וַתִּגַּח בְּנְהֹרֹתַי וַתְּדַלַּח מִיַּם בְּרִגְלֵיךְ וַתִּרְפֹּס נְהָרוֹתַם:** פרעה נמשל לתנין אימתני המעכיר בגיחו מהנהרות את מימיהם. יתכן שיש כאן רמז לכך שפעילותה של מצרים הסבה סבל רב לעמים הסובבים.

(ו) **וְהִשְׁקִיתִי אֶרֶץ צָפְתָן מִדְּמַן אֶל הַהַיִּתִּים:** דמו של התנין ישקה את ארץ מצרים, שברגל מי הנילוס מציפים אותה.

(ז) **וְכִסִּיתִי בְּכַבּוֹתַי שָׁמַיִם וְהַקְדַּרְתִּי אֶת כְּכַבְיָהֶם:** במקביל ל'כיבוי' של פרעה השמים יחשיכו ויתכסו עננים.

(י) **וּמַלְכֵיהֶם יִשְׁעֲרוּ עֲלֵיךְ שַׁעַר בְּעוֹפְפֵי חַרְבֵי עַל פְּנֵיהֶם:** הנפת חרבו של ה' תעורר חרדה וסערה בקרב מלכי עמים רבים.

(יח) **וְהוֹרְדָהּ אוֹתָהּ וּבְנוֹת גּוֹיִם אֲדָרֶם אֶל אֶרֶץ תַּחְתִּיתוֹת:** הנביא ינבא על ממלכת מצרים ועל בעלי בריתה האדירים שירדו לשאול.

(יט) **מִמִּי נִעְמַת רֹדָה וְהִשְׁכַּבָה אֶת עַרְלֵי:** שאלה רטורית - האם אתה נעים וטוב יותר מעמים אחרים שירדו לשאול? אף אתה תרד עמם ותשכב עם הערלים והרשעים.

**פרק ל"ג** (כו) **עֲמַדְתֶּם עַל חֲרֻבְכֶם:** התבססתם ובטחתם בכח חרובכם ובאלימות שהפעלתם.

(לא) **וַיְבוֹאוּ אֵלַיךְ כַּמְבוֹא עִם וַיֵּשְׁבוּ לַפְּנֵיךְ עַמִּי וְשָׁמְעוּ אֶת דְּבָרֶיךָ וְאוֹתָם לֹא יַעֲשׂוּ כִּי עֲגֹבִים בְּפִיהֶם הֵמָּה עֲשִׂים:** העם מתכנס ויושב לפני הנביא כדי לשמוע את נבואותיו, אולם הם מתייחסים אליהן כאל שירי אהבים שקולם ערב - ואינם שמים לב אל תוכנן.

הרחבות ומענה לשאלות: מתן על הפרק "מתן על הפרק" perek.matan@gmail.com



מכון תורני לנשים ע"ש שרה בת יצחק יעקב רובינברג  
The Sarah Rottenberg Women's Institute for Torah Studies

התכנית השש-שנתית המקוונת ללימוד שבועי של נביאים וכתובים

© כל הזכויות שמורות. מתן על הפרק. מתן ירושלים • טל': 02-5944555

המרכז ללימודי תנ"ך